

Asia: VN/9812/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi kuolemansyyn selvittämisestä annetun lain, terveydensuojelulain sekä ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä annetun lain muuttamisesta

Laki kuolemansyyn selvittämisestä annetun lain muuttamisesta

Kuolemasta ilmoittaminen, kuoleman toteaminen ja kuolleen hautaaminen

-

Vainajan ruumiin käsittely ja säilytys

Ruumiiden säilytystilat:

Laki kuoleman syyn selvittämisestä pykälään 10 b § esitetään lisättävän kohta, jonka mukaan asianmukaisesta ja riittävästä ruumiin säilytystilasta, muualla kuin terveydenhuollon yksiköissä, säädetään terveydensuojelulainsäädännössä.

Edellä mainittuun liittyen esitetään, että terveydensuojelulainsäädännöllä määritellään asianmukainen ja riittävä ruumiin säilytystila. Näiden muiden kuin terveydenhuollon yksiköissä olevien säilytystilojen valvonta terveyshaitan ennalta ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja poistamiseksi tulee määritellä terveydensuojeluviranomaisen tehtäväksi.

Ulkomailla kuollut henkilö

-

Laki terveydensuojelulain muuttamisesta

Laki terveydensuojelulain muuttamisesta

Ruumiista aiheutuvan terveyshaitan vastuutaho:

Hallituksen esityksen mukaan ”terveydensuojelulakiin on perusteltua siirtää mainitun asetuksen 41 §:n keskeinen ruumiin käsittelyä, säilyttämistä ja kuljettamista koskeva sääntely tarpeellisine muutoksineen.

Pykäläkohtaisessa perustelutekstissä tulee tarkentaa se, keneen terveydensuojeluviranomainen kohdistaa tarvittavien määräyksen ja kieltojen antamisen, jos toiminnasta aiheutuu terveyshaittaa. Tällä hetkellä näitä toiminta suorittavat tahot eivät ole terveydensuojeluviranomaisen valvonnan kohteita.

Terveydensuojelun valvonta- ja tarkastusmaksuista:

Terveydensuojelulaissa on tiedonhankinta, tarkastus ja valvontaoikeudet kunnan terveydensuojeluviranomaisella terveyshaitan selvittämistä ja valvomista varten. Terveydensuojelulain mukaan muun kuin suunnitelmallisen valvonnan maksut määritellään kunnan maksutaksassa ja maksut vastaavat enintään valvonnan tuottamisesta aiheutuneita kuluja.

Aluehallintovirasto esittää, että terveydensuojeluasetuksen 42 §:n 5 momentti, jonka mukaan kunnan terveydensuojeluviranomaisen edustajan on oltava paikalla ruumista haudasta otettaessa ja uudelleen haudattaessa, siirretään terveydensuojelulakiin.

Siirtoa perustellaan sillä, että hautaamiseen liittyvä terveydensuojeluviranomaisen tarkastustoiminta tulee olla maksullista. Hautaamiseen liittyvät tehtävät, mukaan lukien terveydensuojeluasetuksen puolella, eivät ole valvontasuunnitelman mukaisia tehtäviä. Näitä viranomaiselle määrättyjä valvonta- ja tarkastuskäyntejä ei voi ennalta suunnitella.

Terveydensuojelulain maksullisuusasioissa on lakimuutos vireillä. Hallituksen esitys elintarvikelaiksi sekä laeiksi terveydensuojelulain ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta käsittelee terveydensuojelulain maksullisuutta. Esityksen tavoitteena on parantaa kuntien terveydensuojeluvälvönnän kustannusvastaavuutta ja yhdenmukaistaa ympäristöterveydenhuollon lakeja valvonnan maksullisuudessa, jotta valvonnan ohjaus ja soveltaminen olisi helpompaa ja käytännöt saataisiin valtakunnallisesti yhdenmukaisemmaksi.

Lakimuutosten implemointiin liittyviä epäkohtia:

Terveydensuojelulain 52 pykälän muutosten toimeenpanon liittyen, esitetään lisättävän uusi 52 §:n 2 momentti, jonka mukaan aluehallintoviraston on avustettava Sosiaali- ja terveysministeriön määräysten toimeenpanossa.

Terveydensuojelulain alkuperäisen HE (1994 vp HE 42) 52 § perustelutekstin mukaan eräissä tilanteissa terveyshaitan syntymisen ehkäisemiseksi tarvittavat toimenpiteet on toteutettava usean kunnan tai usean läänin alueella viivytyksettä. Pykälässä ehdotetaan nykyisen terveydenhoitolain mukaisesti, että läänin alueella lääninhallituksella sekä yleisesti sosiaali- ja terveysministeriöllä olisi oikeus antaa tarvittavat määräykset. Sittenmin pykälää on muutettu siten, että määräyksen voi antaa Valvira ja aluehallintovirasto. Määräystä voi 53 §:n mukaan tehostaa joko uhkasakolla tai teettämisuhalla.

Määräystenantamisoikeus on rajoitettu koskemaan vain välttämättömiä toimenpiteitä laajalle ulottuvien tai muutoin merkityksellisten terveyshaittojen estämiseksi. Edelleen 52 § mukaiset viranomaiset eivät voi antaa määräyksiä, jotka koskevat luvan tai ilmoituksenvaraisten toiminnanharjoittajien mahdollisesti aiheuttamia paikallisia terveyshaittoja. Kuntien terveydensuojeluviranomaisten laintoimeenpanoon liittyvien tehtävien laiminlyönteihin ei ole mahdollista antaa määräyksiä, vaikka tehtävien laiminlyönti voisi aiheuttaa terveyshaittaa.

Terveydensuojelulaissa on kunnan terveydensuojeluviranomaisella mahdollisuus antaa kieltoja ja määräyksiä valvonnassaan.

Esitetään, että terveydensuojelulakiin lisätään myös aluehallintovirastolle tosiasiallisia valvontakeinoja (kiellot ja määräykset) valvottavaan terveydensuojeluviranomaiseen nähden, jotta lain toimeenpano voidaan varmistaa tosiasiallisin keinoin laintoimeenpanoa suorittavaan viranomaiseen nähden.

Laki ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä

Laki ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä

-

Ahonen Ulla
Itä-Suomen aluehallintovirasto

Porkka Marja
Itä-Suomen aluehallintovirasto - Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -
vastuualue